

424. Rosersberg, Norrsunda sn.

Litteratur: B 186, L 532. M. Aschaneus, *Collectaneum Monumentale Runicum* (F b 10), s. 14—15 (UFT h. 40, 1925, s. 34 f.); J. Hadorph, *Resejournal* 1682; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 132, 133; O. Celsius, *Svenska runstenar* (F m 60) 2, s. 268, 740; UFT h. 6 (1877), s. 17.

Avbildningar: Aschaneus, teckning (a. a.); Ulf Christophersson, teckning (i Peringskiölds *Monumenta*); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 186).

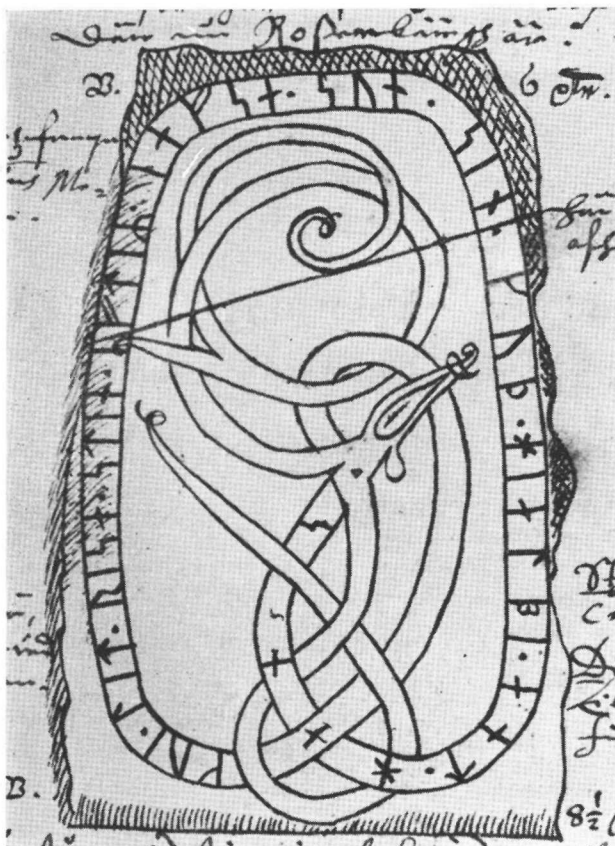

Fig. 129. U 424. Rosersberg, Norrsunda sn. Efter teckning av Aschaneus.

»Dänna Steen ligger omkull», skriver Aschaneus, »i Norzar Äng, mitt för gården, i Ekelunden»; senare har han tillagt: »där nu Rosenbärgh är». »Dänna R. Steen, Haffua Stenhuggarna på Rosenbärgh Henrich och Simon, huggit mitt aff 1634. Och när the wände vp thän, och sågo skriffen, lade dhe honom neder igen: där aff är skriffen mäst på en sijda aff sprucken, sådan ihoppläckt, aff lectore, och således vthi sin skepnad affriktad. Vthj dhänna sköna Ekelunden, och Hälma, litet frå Sjön, äre sköna the gambless mausolea, och grifft arff, wäll murade, och medh Jord vpfylte, vthj rundlar, 3. och 4. kantiga Heugar. Thär aff man see kan, att thänna Härliga, belägne platzen, och heela rymbd, haffuer wist fordom warit besuttin, och brukeligen, aff märkeliga Proceribus Regni. Här och alle härliga bona requisita, och näring tarff äre, å watn och landh; dänna andra steen är illa skamfärat och medhfarin, aff be^{te} impræmeditanter, offuan och nedan till på ståndet.» Det är tydligt, att U 424 har stått i närheten av U 420, i samma eklund i Norsa äng, litet från sjön. Den motsvaras nu av parken mellan Rosersbergs slott och Skarven, där ännu U 420 finnes kvar. Runstenen U 424 har emellertid förkommit. Den fanns enligt anteckning i Peringskiölds *Monumenta*

»I Rosenbergs trädgård j Runebacken» och enligt meddelande av Norinder till Celsius (sept. 1727) »i Rosersbergs trädgård, ned i rönnbacken». Detta är sista gången den finnes omnämnd. Den är icke upptagen hos Dybeck och har förgäves eftersökts i senare tid.

»Huitröd lett sten» (Aschaneus). Stenen har varit omkr. 2 m. hög och ung. 0,90—1,20 m. bred. Aschaneus' teckning avviker i hög grad från teckningen i *Bautil* och måste vara mycket felaktig. Sannolikt är den en renritning efter en flyktig skiss, som icke har kunnat korrigeras efter monumentet självt. Aschaneus har med en rak linje tvärs över stenen angivit det ställe, där stenen var »afhuggin», och detta stämmer någorlunda med Ulf Christopherssons teckning. Ornamentiken har han uppenbarligen till stor del tecknat på fri hand, och den ter sig mycket osannolik. Härmed sammanhänger, att Aschaneus har fått in hela inskriften på runslingan längs stenens kanter, under det att på de senare teckningarna den sista meningen **kup hialbi · ant hans** står för sig inom en slinga på stenens mitt.

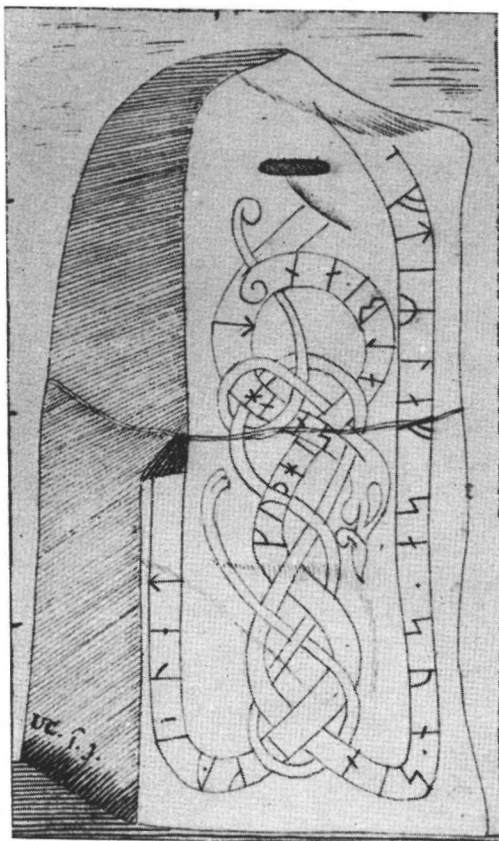

Fig. 130. U 424. Rosersberg, Norrsunda sn.
Efter teckning av U. Christophersson.

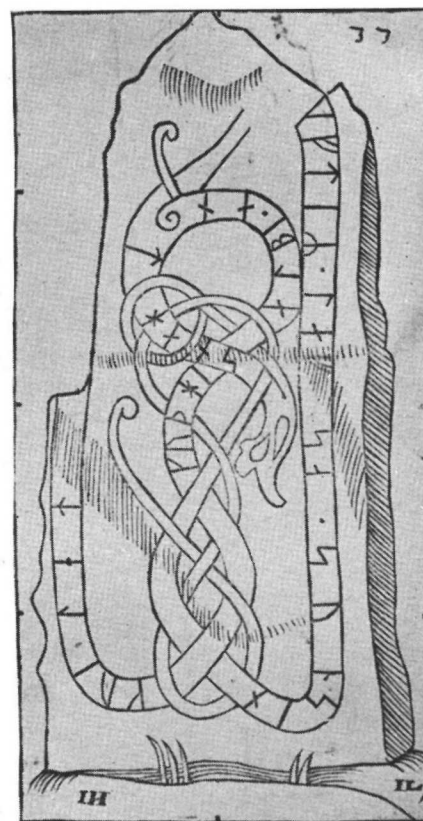

Fig. 131. U 424. Rosersberg, Norrsunda sn.
Efter B 186.

Inskrift (enligt Aschaneus):

kui · lit · risa · stin · pina · iftir · lafsa · sun · sin · kup · hialbi · ant · hans ·
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Gyi let ræisa stæin þenna æftir [T]afsa(?), sun sinn. Guð hialpi and hans.

»Gye lät resa denna sten efter Tafse(?), sin son. Gud hjälpe hans ande.»

Till läsningen: Ordet 15—18 **pina** fattas på Aschaneus' teckning. Troligen har det blivit uteglömt där. — Hadorph och Leitz: 1—3 **kui**, 5 **e**. Efter 6 **t** är inskriften förstörd till 19 **i**. 24 **i**, 26 saknas¹; sålunda 24—28 **la - sa**. Intet sk efter 3 **i**, 31 **n**, 34 **n**, 37 **p**, 46 **t**. Ulf Christophersson: Framför 1 **k** finnes en runa **i**. 2 **y**, 5 **e**, 24—28 **lafsa**. — Norinder har läst: **kyi · lit · ... iftir · lafsa : sun · sin ·** Han har icke observerat runorna inne på stenen.

Om namnet *Gyi* se U 79. Något mansnamn *Iafsi* eller *Lafsi* är f. ö. icke känt. Ett namn *Tafsi* förekommer däremot i en annan uppländsk inskrift: L 673 (B 606, D 1:57) Viggby, Husby-Sjutolfts sn. Det är mycket möjligt, att runan 24 i vår inskrift varit **t**, ehuru bistavarna upptill varit skadade eller otydliga. Om kortnamn och smeknamn i nordiska språk, avledda med en ändelse *-si*, se E. Hellquist i *Xenia Lideniana* (1912), s. 91 f. och J. Sahlgren i *ANF* 44, s. 254 f.

Det är mycket sannolikt, att *Gyi*, som har rest stenen U 424 till minne av sin son, är samme man som den *Gyi*, över vilken runstenen U 423 är rest. Därav skulle då följa, att U 423 är något yngre än U 424.

¹ På träsnittet i *Monumenta* har med blyerts tecknats in ett **f** med ett NB i marginalen. Troligen har denna korrigering gjorts efter Ulf Christopherssons teckning.